

Honing en pollen als caleidoscoop van de stad

Op bezoek bij een bevrogen biologisch-dynamische stadsimker. Edwina Brinckmann-Rouffaer woont met gezin in haar ouderlijk huis in Amersfoort. In de ruime stadstuin staan – al naar gelang het seizoen – een of meer volken.

Licht en donker

“Hoe valt het licht in de kast? Wat daagt bijen uit om naar buiten te gaan? Voor bijen is het niet zo donker in de kast als wij denken: het vliegpat is een lichtbron en raten, propolis en honing fluoresceren UV uit het binnenvallende daglicht. De koningin is voor bijen lichtkwaliteit, te vergelijken met het menselijk charisma. Broed en jonge bijen kunnen licht niet aan; beperk daarom de inspecties. Een uitzondering vormt de jonge moeder, zij wordt juist aangetrokken door de zon.”

Aan het woord is Edwina. Schilderijenrestaurator van beroep, heeft zij veel belangstelling voor materialen en de effecten van ingrepen. Elke ingreep beïnvloedt het omringende materiaal. Als restaurator denk je ‘op de lange termijn’. Een ander talent van Edwina is schilderen en tekenen. Zo geeft zij aan de hand van houtskooltekeningen lezingen over ‘Licht en donker in het hart van de imme’. Op die manier wil zij haar gedachten over de ontzagwekkende processen die zich in de bijenkast afspeelen, met anderen delen.

Omgaan met varroa

Edwina heeft wel gewerkt met thymol. Maar zelfs dat vinden bijen onprettig. Zij werkt nu met *Pselaphochernes*, inheemse pseudoschorpioenen; die zitten in de kast en leven van mijten. Ze vindt het goed als ook in de bijenkast biodiversiteit bestaat. Het is beter te streven naar samenlevingsvormen met varroa, dan te proberen varroa uit te roeien. Een manier om varroa te beperken, is de warmtehuishouding stabiel te houden. Varroa houdt niet van warmte en bij een hogere temperatuur gaat het verpoppen van de bijen sneller, dus minder varroa. Ze legt rabarberblad, dat oxaalzuur bevat, onder de dekplank. Darrenraat wegsnijden doet zij niet: darren horen bij een bijenlichaam. Darren zijn te beschouwen als de voeten van het volk, die de wereld ingaan en de genen van het volk dragen. Zij zijn het voortplantingsorgaan van het volk, hoe talrijker hoe beter de selectie. Het is leuk om te zien hoe darren aan het eind van de middag terugkeren op de vliegplank, allemaal mannetjes met grote verhalen, net een kroegsfier.

Biodiversiteit

“Een stad zit vol met warmte- en koudeplekken. Een stad kent daardoor een interessante spreiding van bloei en een enorme diversiteit aan flora en fauna. Mensen zijn daarvoor ook belangrijk: in de stad

leven allemaal mensen met verschillende opvattingen over tuinieren. Op het platteland kijken de mensen meer naar elkaar, met als gevolg dat tuinen daar minder variatie tonen, aangeharkter zijn. Landbouwgebieden worden voortdurend omgeploegd, stadstuinen gaan minder vaak op de schop. In de stad kunnen planten beter wortelen, komen tot ritme, raken geaard in de omgeving. Dat stabiliseert de pollen- en nectarproductie.”

Overige bespiegelingen

Met houtskool en krijt heeft Edwina in zachte tinten de wisseling van de seizoenen in de stad, h aar stad, uitgebeeld. Titel: ‘Honing en pollen als caleidoscoop van het landschap’ (zie voorplaat). Met de maanden mee: ijskristallen, hazelaar en krokus, sneeuwkllokje, paardenbloem, skimmia, roos, papaver, hei, honingboom, sedum, herfstaster en klimop. Edwina: “Bijen knagen zich ’s winters in omgekeerde volgorde door de voorraad heen. Zo prenten zij zich de voorbije seizoenen in. De winter voorraad honing en pollen verbindt de winterbijen met hun voorgangsters, de zomerbijen. Suiker biedt die kwaliteit niet. Imkeren verruimt je blik: door bijen kijk je anders naar de natuur en je omgeving. Je volgt de verrichtingen van de plantsoendienst, kijkt kapvergunningen na en signaleert braakliggend terrein. Stadsimkeren past in de behoefte van mensen aan buurtcontact: bijen brengen spontaniteit en verrassing in ons leven. Bijen zijn een beetje ‘wild’ in een maatschappij waarin alles zo geregeld is en beschermd. Na een onverwachte reinigingsvlucht bij de burens, volgt contact en het geven van een pot honing. Als ze zwermen moet je over de schutting, ze achterna. Zwermen zie ik aankomen. Ik kijk naar hangbijen op de vliegplank: het foerageren wordt minder. Ik luister ook naar mijn innerlijk zoemen, dat contact heb ik met mijn bijen.”

foto Ernst de Jonge

Edwina bij haar bijen